

Opinie & Debat

Hoog tijd voor Duits

Wat in Nederland doorgaat voor een debat over integratie is feitelijk een langgerekte kreet van afschuw over de islam.

Axel Hagedorn

De auteur is partner van Van Diepen Van der Kroef advocaten, en voorzitter van de Duits-Nederlandse advocatenvereniging. Sinds 1994 woont en werkt Hagedorn, die van Duitse origine is, in Amsterdam. Hier studeerde hij cultuur, organisatie & management aan de VU.

Drie weken geleden heeft de Duitse minister van Financiën, Wolfgang Schäuble (CDU), fel uitgehaald naar Wilders. Schäuble vindt dat 'wij iedereen aanzet tot xenofobie moeten bestrijden'. Verder verweet hij Wilders 'de totaal verkeerde weg voor de wereld in de 21ste eeuw' te zijn ingeslagen. Op dat moment was informateur Ivo Opstelten al bezig met de vorming van een kabinet van een kabinet van VVD en CDA met gedoogsteun van de PVV. Deze interventie van een vooraanstaand Duits minister tijdens een kabinetformatie van een bevriend

land is ongekend en past niet in het gebruikelijke buitenlandse beleid van Duitsland. De beweegredenen van Schäuble liggen voor de hand. De Europese Unie zit financieel in zwaar weer en heeft daarom geen behoefte aan politieke instabiliteit in een van de sterke economieën van Europa. Een uitgesproken EU-criticus als Wilders in de schaduw van een Nederlands kabinet kan de eenheid van de EU en de Europese munt bij de bestrijding van de financiële problemen van een aantal landen ernstig beschadigen.

Voorts maken Duitse bedrijven die in Nederland activiteiten ontplooiën zich grote zorgen over de mogelijke instabiliteit van het beoogde kabinet. Instabiliteit van een regering, en daarmee onzekerheid over het te verwachten beleid op termijn, gaat altijd ten nadele van de economie.

Tegelijkertijd maakt Schäuble zich zorgen over maatschappelijke onrust die met de opmars van Wilders in Nederland naar alle verwachting zal toenemen. Schäuble zal ook bevreesd zijn voor de potentiële gevolgen voor Duitsland en de rest van Europa als ongebreidelde kritiek op moslimimmigranten de boventoon voert.

In dit kader zijn in de Nederlandse media berichten verschenen over de maatschappelijke ontwikkeling in Duitsland sinds de publicatie van het boek van de voormalige Bundesbankbestuurder Thilo Sarrazin *Deutschland schafft sich ab*. De teneur van de berichtgeving is dat Thilo Sarrazin op de lijn van Wilders zou zitten en

dat Duitsland met soortgelijke problemen als Nederland zou zijn geconfronteerd.

Een nadere analyse van de verschillen in de twee buurlanden kan dit slechts gedeeltelijk ondersteunen. Bij Wilders staan drie belangrijke programmapunten centraal: tegen de Koran en immigratie van moslims, tegen Europa en voor meer veiligheid. Sarrazins agendapunt is alleen de in zijn ogen mislukte Duitse immigratiepolitiek en niet een fundamentele kritiek op de Koran. Sarrazins boek is gebaseerd op heel veel onderzoeken en cijfermateriaal waarmee hij zijn conclusies probeert te onderbouwen. En Sarrazin gaat het debat aan over zijn cijfermateriaal terwijl Wilders bovenal onderbuikgevoelens gebruikt om aanhang te winnen.

Het belangrijkste verschil ligt in de benadering van deze twee 'dissidenten' in de maatschappelijke discussie. In de Bondsrepubliek werd in eerste instantie met emotionele verontwaardiging op het boek van Sarrazin gereageerd, ook omdat de auteur een aantal opmerkelijke uitspraken deed. Inmiddels kan worden vastgesteld dat het boek tot een inhoudelijke discussie over het immigratiebeleid heeft geleid. Dagelijks wordt in kranten en op televisie door burgers, wetenschappers en politici gediscussieerd. Daarbij geven politici onomwonden toe dat er bij het immigratiebeleid fouten zijn gemaakt, en wordt het spanningsveld van de ingewikkelde zoektocht naar een geslaagde integratie besproken.

Bijdragen aan *Opinie & Debat* tellen max. 800 woorden. Adres en telefoonnummer vermelden.

Gelijktijdige aanbieding aan andere kranten is ongewenst. De rubriek *Geachte Redactie* is

bedoeld voor korte reacties op de inhoud van de krant (max. 250 woorden).

debat over integratie

“

Duitse regering maakt zich zorgen over de onrust die met de opmars van Wilders toeneemt

Hierbij worden ook zeer controversiële standpunten van betrokkenen van alle gezindten meegenomen. Dit is ook voor Duitsland een nieuw fenomeen. Vooral wordt ook erkend dat meer dan de helft van de Duitse bevolking achter de stellingen van Sarrazin staat. Ook grote sceptici hebben nu de hoop dat er daadwerkelijk een politieke verandering zal plaatsvinden. Vooral is duidelijk dat het maatschappelijke debat over integratie geenszins gepaard moet gaan met een fundamentele islamkritiek.

Opvallend genoeg ontbreekt deze discussie in Nederland nagenoeg. Mogelijk kan de opmars van Wilders hierdoor mede worden verklaard. Al jaren is Nederland in zichzelf gekeerd en voert de anti-Europa politiek de boventoon bij de grote partijen. Sinds het aanvankelijke 'nee' tegen het Verdrag van Lissabon is het

chique om tegen Europa te zijn, terwijl nagelaten wordt de voordelen van de Europese Unie voor de burgers inzichtelijk te maken. Het imago van Nederland in Europa heeft daardoor grote schade geleden. Mogelijk is Balkenende ook geen voorzitter van de Europese Raad is geworden omdat hij zich onvoldoende sterk gemaakt heeft voor de EU.

Men hoeft geen aanhanger van Wilders te zijn om te kunnen constateren dat de immigratiepolitiek ook in Nederland over de afgelopen jaren niet uitsluitend succesvol is geweest. Waarom bedienen programma's als Pauw & Witteman feilloos de onderbuikgevoelens van de Wilders-aanhanger door bijvoorbeeld recentelijk een jonge moslim uit te nodigen voor een discussie over de veroordeling van een Iraanse vrouw tot stening. Al snel werd duidelijk dat deze jongeman alle veroordelen over moslims zou bevestigen en door de programmamakers als kijkcijfergast was uitgenodigd.

Zijn uitspraak dat hij het stenigen van vrouwen ook niet 'smaakvol' vindt, was uiteindelijk de te verwachten provocatie. Deze beelden op televisie bevestigen veroordelen tegen moslims terwijl men zich moet afvragen waarom hiervoor een podium wordt geboden. Het lijkt mij zinvoller om deze tijd te besteden aan een serieus debat over immigratie in Nederland.

De preoccupatie van Geert Wilders met openbare veiligheidsluit aan bij de ervaringen van een groot aantal Nederlanders. Als ook de rechtsstaat

onderdeel wordt van de marktwerking, zoals nu uit mediaberichten over de financieringsproblemen van het OM blijkt, dan moet men niet verbaasd zijn als de Wilders-aanhanger op zijn wenken worden bediend. De boodschap lijkt te zijn dat de burgers maar meer verkeersovertredingen moeten begaan zodat de vervolging van de misdaad gefinancierd kan worden.

Het lijkt of Nederland in de tang zit van Wilders en het open maatschappelijk debat niet aandurft, alsof er een soort taboe op rust. Mijns inziens is het hoog tijd voor een diepgaande zelfanalyse waarvan de integratie deel uitmaakt. Hierbij kan men duidelijk maken dat kritiek op het integratiebeleid niet gekoppeld hoeft te worden aan een fundamentele kritiek op de Koran.

De multiculturele samenleving in een globaliserende wereld is niet vanzelfsprekend een succes, maar binnen de EU wel een economische noodzaak. Succesvolle integratie vergt van alle partijen een grote inzet. In die zin is het van belang te erkennen dat de kiezers van de PVV recht hebben om serieus genomen te worden.

Dat is iets anders dan het recht op deelname aan een kabinet. En ook de immigranten van dit land hebben het recht op een stevige inhoudelijke discussie. Alleen dit biedt hoop op een ommekeer in het kiezersgedrag, terugkeer van vrouwen in de politiek en uitzicht op een maatschappij die niet verder polariseert.